

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: **Облік, аналіз і аудит фінансових результатів
діяльності підприємства: сучасний стан та перспективи розвитку**
(на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)
(назва теми)

Виконавець:

студент 6 курсу ФМОІТ група 1

Андрицький Нікіта Юрійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Семенова Катерина Данилівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Одним із головних показників, що відображає ефективність роботи підприємства, є його фінансові результати, оскільки саме вони слугують базою для інвестиційного розвитку, розширення діяльності та забезпечення конкурентної переваги у відповідній галузі.

У нинішніх умовах розвитку бізнесу, коли глобальні ринки, технологічні інновації та зміни в споживчих вподобаннях набувають все більшої динаміки, вивчення фінансових результатів підприємства стає вкрай важливим. Зростаюча конкуренція, високі ринкові ризики та економічна нестабільність вимагають ретельного аналізу фінансових показників для успішного управління бізнесом.

Роль обліку та аналізу, зокрема фінансово-господарських результатів підприємства, суттєво зростає. При цьому аналіз фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання є ключовим елементом аналізу всієї його роботи.

Здійснення постійного обліку та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства дозволяє менеджменту оцінити:

- наявність засобів для здійснення поточної діяльності та формування довгострокових планів;
- ступінь ризику підприємства, зокрема, достатність коштів для погашення зобов'язань юридичними особами та інших зобов'язань;
- доцільність залучення нових позикових коштів;
- можливості здійснення нарощування власного капіталу фірми;
- доцільність залучення інвестицій;
- обґрунтованість здійснення політики щодо розподілу та використання прибутку підприємства тощо.

Проблемами обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів займаються багата вітчизняних та зарубіжних економістів, зокрема можна виділити таких, як О. Артюх, Ф. Бутинець, О. Вашків, Т. Камінська, Н. Лоханова, Н. Мазур, І. Маркін, А. Поддєрьогін, С. Покропивний, К. Семенова, О. Степаненко, Н. Ткаченко, І. Черніков, А. Шермет, А. Якименко та ін.

Однак проведений критичний аналіз праць з обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів цих та інших авторів показав, що на даний час залишається низка дискусійних та нерозкритих питань.

Як було показано вище, фінансові результати діяльності підприємства слугують певним індикатором його успішності або невдач на ринку товарів і послуг та є одним із основних факторів, який необхідно враховувати під час розробки та прийняття ефективних управлінських рішень. Тому вважаємо, що подальше дослідження окреслених питань є актуальним та потребує більш детального вивчення.

Мета і завдання дослідження. Мета проведення дослідження полягає в узагальненні теоретичних засад і практичних питань обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів підприємства, розробка рекомендацій для їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети вирішено такі завдання:

- розкрити сутність категорії фінансовий результат;

- дослідити класифікації фінансових результатів для поглиблення їх дослідження;
- охарактеризувати процеси обліку доходів, витрат та фінансових результатів згідно національних і міжнародних стандартів;
- надати загальну характеристику комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеси»;
- дослідити особливості обліку доходів, витрат і фінансових результатів підприємства;
- розглянути систему аудиту фінансових результатів на підприємстві;
- проаналізувати основні результати діяльності досліджуваного підприємства;
- здійснити економічний аналіз показників, що характеризують прибутковість та рентабельність підприємства;
- обґрунтувати напрями удосконалення системи обліку на досліджуваному підприємстві та підвищення ефективності його діяльності.

Об'єктом дослідження є процеси обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів на КП «Теплопостачання міста Одеси».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних і практичних питань обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів підприємства.

Методи дослідження. Методологічною основою проведення дослідження виступає діалектичний метод пізнання. У ході здійснення дослідження також використовувалася низка методів, серед яких можна виділити наступні: метод теоретичного узагальнення; абстрактно-логічний метод; монографічний метод; методи індукції та дедукції; статистичні методи; табличний та графічний методи, методи моделювання.

Інформаційною базою дослідження виступили наукові статті та монографії вітчизняних і закордонних авторів, що висвітлюють проблемні питання організації обліку та аудиту фінансових результатів, отриманих доходів і понесених витрат; підручники, тези доповідей на конференціях. Також використано нормативні й законодавчі документи з питань здійснення обліку та аудиту фінансових результатів, фінансова звітність досліджуваного підприємства та первинні документи.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування) та 8 додатків. Загальний обсяг роботи становить (з додатками) 117 сторінок. Основний зміст викладено (без літератури та додатків) на 70 сторінках. Робота містить 24 таблиці, 17 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні аспекти сутності фінансових результатів та їх обліку» розглянуто теоретичні підходи до визначення економічної сутності фінансових результатів, систему внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на формування прибутку підприємства; визначено та охарактеризовано низку

класифікацій фінансових результатів; розкрито дискусійні питання обліку доходів і витрат згідно національних і міжнародних стандартів.

У другому розділі «Організація обліку та аудиту фінансових результатів на КП «Теплопостачання міста Одеси» надано загальну характеристику досліджуваного підприємства, яке є однією з провідних компаній в Україні, в даній галузі діяльності; досліджено облікову політику підприємства в частині обліку доходів, витрат та фінансових результатів; встановлено, що для ведення обліку витрат підприємство використовує рахунки 9-го класу; облік доходів здійснюється на рахунках 7-го класу. Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами та групами продукції та послуг, що реалізує підприємство. Узагальнено процедуру аудиту щодо правильності відображення в обліку фінансових результатів, яка застосовується на підприємстві, визначено напрями удосконалення.

У третьому розділі «Аналіз фінансових результатів КП «Теплопостачання міста Одеси» здійснено аналіз основних показників діяльності досліджуваного підприємства, який показав, що протягом аналізованого періоду підприємство збільшувало свої доходи, у той же час зменшувалися витрати, однак від основної операційної діяльності протягом усього аналізованого періоду підприємство отримувало збитки, а за всіма видами діяльності у 2021-2022 рр. були прибутки, а в 2023 р. воно отримало збитки. На основі результатів використання методу економіко-математичного моделювання розроблено заходи та надано рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки та рекомендації, основними з яких є наступні.

Одним із головних показників, що відображає ефективність роботи підприємства, є його фінансові результати, оскільки саме вони є базою для інвестиційного розвитку, розширення діяльності та забезпечення конкурентної переваги у відповідній галузі.

Визначення фінансових результатів є важливою науковою проблемою, яка привертає увагу не лише фахівців у сфері бухгалтерського обліку, а й дослідників у галузі філософії, економічної теорії, мікро- та макроекономіки, фінансів і менеджменту. Ця категорія залишається предметом суперечок і дискусій, що підкреслює актуальність її вивчення. Частіше усього фінансовий результат подається у вигляді економічного результату фінансово-господарської діяльності підприємства, який виражається сумою отриманого прибутку чи збитку.

Класифікація фінансових результатів є ключовим аспектом ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Вона відображає всі основні етапи системи організації обліку фінансових результатів, а також допомагає у виборі методів обліку, контролю, аналізу, планування та розроблення управлінських рішень.

Між національними та міжнародними стандартами в частині обліку фінансових результатів є розбіжності. Міжнародні стандарти обліку та звітності доходів і витрат мають чимало переваг над вітчизняними національними стандартами. Тому існує нагальна потреба здійснення адаптації НП(С)БО до

міжнародних стандартів обліку та звітності, що буде гарантувати прозорість даних завдяки дотриманню правил складання звітності та наявності детальних пояснень.

Дослідження здійснювалося за даними КП «Теплопостачання міста Одеси» – це комунальне підприємство, яке спеціалізується на виробництві та постачанні теплової енергії, і є одним з провідних підприємств у цій галузі.

Підприємство керується НП(С)БО 16 «Витрати» для ведення обліку витрат та використовує рахунки 9-го класу. Ці рахунки допомагають структурувати та відобразити витрати, що безпосередньо впливають на фінансові результати діяльності. Для обліку доходів аналізоване підприємство використовує НП(С)БО 15 «Дохід». Облік доходів ведеться відповідно до нормативних і внутрішньогосподарських документів на рахунках 7-го класу. Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами та групами продукції та послуг, що реалізує КП «ТМО».

На досліджуваному підприємстві відділ внутрішнього аудиту або внутрішнього контролю відсутній. У ході аудиту фінансових результатів КП «ТМО» аудитором було виявлено деякі порушення в обліку фінансових результатів, зокрема: відсутність підпису на деяких первинних документах; неправильна дата в договорах, що стало причиною неправильного відображення доходу за період; неправильне відображення чистого фінансового результату у Ф-2 за 2021-2022 рр.; невідповідність даних синтетичного та аналітичного обліку фінансових результатів; віднесення на собівартість реалізованої продукції витрат на відрядження понад норм; неправильний розподіл витрат між витратами від основної операційної діяльності, адміністративними витратами, витратами на збут.

Проведений економічний аналіз основних показників діяльності підприємства показав, що за досліджуваний період відбулися частково позитивні, і частково негативні зміни. Так, обсяг реалізації продукції збільшився, при цьому собівартість наданих послуг зменшилася. Від реалізації продукції протягом усього досліджуваного періоду підприємство отримувало збитки, однак їх сума зменшилася. Позитивною тенденцією стало зменшення матеріальних витрат.

Негативним явищем для підприємства є те, що протягом усього досліджуваного періоду у нього був відсутній власний капітал і при цьому зростали запозичення: і сума довгострокових зобов'язань, і поточних.

Від основної операційної діяльності протягом усього аналізованого періоду у підприємства були збитки. Від операційної діяльності у 2021 році підприємство отримало прибуток, а в 2022-2023 рр. – збитки. Чистий фінансовий результат у 2021-2022 рр. був позитивним, а в 2023 році за результатами усієї діяльності суб'єкт господарювання отримав збиток.

У результаті проведення кореляційно-регресійного аналізу виявлено основні фактори впливу на рентабельність діяльності і встановлено необхідність у першу чергу підвищення ефективності використання основних засобів шляхом списання застарілих, передачі в оренду невикористовуваних тощо; зниження витрат, у першу чергу матеріальних, шляхом оптимізації їх на складі та пошуку постачальників більш дешевих матеріалів без зниження рівня якості, що в свою чергу приведе до підвищення питомої ваги маржинального доходу. Також важливо прийняти низку заходів щодо пришвидшення погашення дебіторської заборгованості.

АНОТАЦІЯ

Андрицький Н. Ю. «Облік, аналіз і аудит фінансових результатів діяльності підприємства: сучасний стан та перспективи розвитку на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності».

Одеський національний економічний університет. Одеса, 2024.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти та особливості ведення обліку, контролю та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства КП «Теплопостачання міста Одеси».

Проаналізовано систему обліку доходів, витрат та фінансових результатів на КП «Теплопостачання міста Одеси», особливості використання власного плану рахунків на підприємстві; розраховано та проаналізовано основні показники, які характеризують результати діяльності підприємства, його доходи, витрати, фінансові результати та ефективність використання ресурсів.

Запропоновано напрями поліпшення системи обліку та внутрішнього контролю на підприємстві; на основі проведеного аналізу результатів роботи підприємства розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності КП «Теплопостачання міста Одеси».

Ключові слова: фінансові результати, доходи, витрати, підприємство, облік, аналіз, аудит.

ANNOTATION

Andrytskyi N. Yu. "Accounting, Analysis and Audit of Financial Results of an Enterprise: Current Status and Development Prospects on the Example of the Municipal Enterprise "Heat Supply of the City of Odesa"

Qualification work for a master's degree in the specialty 071 "Accounting and Taxation" under the educational program of the professional direction "Accounting, Auditing and Taxation of Business Activities".

Odessa National Economics University. Odesa, 2024.

The work deals the theoretical aspects and features of accounting, control and analysis of financial results of the enterprise ME "Heat Supply of the City of Odesa".

Author analyzes the system of accounting of income, expenses and financial results of ME "Heat Supply of the City of Odesa". The peculiarities of using the company's own chart of accounts at the enterprise are analyzed; the main indicators that characterize the results of the enterprise, its income, expenses, financial results and resource efficiency are calculated and analyzed.

The directions of improvement of the system of the account and internal control at the enterprise are offered; based on the analysis of the results of the enterprise are developed recommendations for improving the efficiency of ME "Heat Supply of Odesa".

Keywords: financial results, income, expenses, enterprise, accounting, analysis, auditing.